

**دستورالعمل حسابداری ثبت و گزارشگری
رویدادهای مالی سبد اختصاصی**

اداره بازرسی نهادهای مالی

شهریور ۱۳۹۳

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۲	قسمت اول: دفاتر سبذگردان
۲	۱- واریز آورده اولیه سرمایه گذار
۲	۲- سرمایه گذاری در سهام
۲	۱-۲- خرید سهام
۲	۲-۲- واریز وجه به حساب کارگزار
۲	۳-۲- دریافت سود نقدی سهام
۳	۴-۲- فروش سهام
۳	۵-۲- وصول وجه حاصل از فروش سهام
۳	۳- سرمایه گذاری در حق تقدم سهام
۳	۱-۳- خرید حق تقدم سهام
۳	۲-۳- واریز وجه به حساب کارگزار
۳	۳-۳- واریز وجه جهت شرکت در افزایش سرمایه
۳	۴-۳- فروش حق تقدم سهام
۳	۵-۳- وصول وجه حاصل از فروش حق تقدم
۳	۶-۳- واریز ناشر بابت حق تقدم سهام استفاده نشده
۴	۴- سرمایه گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت
۴	۱-۴- خرید یا سپرده گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت
۴	۲-۴- واریز وجه به حساب کارگزار
۴	۳-۴- دریافت سود اوراق بهادار با درآمد ثابت و سپرده بانکی
۴	۴-۴- فروش اوراق بهادار با درآمد ثابت و اختتام سپرده بانکی
۴	۵-۴- وصول وجه حاصل از فروش اوراق بهادار با درآمد ثابت
۴	۵- کارمزد سبذگردانی
۴	۱-۵- شناسایی درآمد حاصل از کارمزد سبذگردان
۵	۲-۵- واریز کارمزد سبذگردانی به حساب بانکی مخصوص عملیات جاری
۵	۳-۵- واریز به حساب بانکی سبد اختصاصی
۵	۴-۵- برداشت کارمزد سبذگردانی توسط سبذگردان
۵	۵-۵- واریز سود از بابت حساب جاری بانک سبد اختصاصی
۵	۶- برداشت سرمایه توسط مشتری
۶	۷- فسخ یا پایان قرارداد و تسویه حساب با مشتری
۷	قسمت دوم: دفاتر اختصاصی هر سبد
۷	۱- آورده نقدی و غیرنقدی مشتری سبذگردان
۷	۲- سرمایه گذاری در سهام
۷	۱-۲- خرید سهام
۷	۲-۲- پرداخت وجه
۷	۳-۲- شناسایی تفاوت خالص ارزش فروش سهام
۸	۴-۲- درآمد سود نقدی سهام
۸	۵-۲- فروش سهام
۹	۶-۲- دریافت وجه

دستورالعمل مسابرداری ثبت و گزارشگری رویدادهای مالی سبد اختصاصی

۹	۳- سرمایه‌گذاری در حق تقدم سهام
۹	۳-۱- خرید حق تقدم سهام
۱۰	۳-۲- افزایش سرمایه از محل آورده نقدی
۱۰	۳-۳- افزایش سرمایه از محل مطالبات
۱۱	۳-۴- فروش
۱۱	۳-۵- دریافت وجه
۱۱	۳-۶- واریز ناشر بابت حق تقدم‌های استفاده نشده
۱۱	۴- سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت
۱۲	۴-۱- اوراق مشارکت غیربورسی
۱۲	۴-۲- اوراق مشارکت بورسی/فراپورسی
۱۳	۴-۳- اوراق مشارکت رهنی، اجاره و مرابحه
۱۳	۴-۴- گواهی سپرده بانکی
۱۷	۵- کارمزد سیدگردانی
۱۷	۵-۱- شناسایی کارمزد
۱۷	۵-۲- برداشت کارمزد
۱۷	۵-۳- واریز کارمزد به حساب بانکی مخصوص عملیات جاری
۱۷	۵-۴- واریز سود از بابت حسابجاری بانک سبد اختصاصی
۱۷	۶- برداشت مشتری
۱۸	۷- بستن حساب‌های موقت
۱۸	۸- بستن حساب‌های دائمی
۱۸	۹- انتقال دارایی‌ها به مشتری
۱۹	۱۰- صورت‌های مالی نمونه
۲۱	۱۱- کدینگ حساب‌های سبد اختصاصی ۱۲۳

مقدمه

مطابق ماده ۲۴ دستورالعمل تأسیس و فعالیت سبذگردانی مصوب ۱۳۸۹/۰۸/۲۹ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار، سبذگردان موظف است طبق استانداردهای حسابداری ملی و دستورالعمل‌های اجرایی که سازمان ابلاغ می‌کند، وقایع مالی خود را ثبت و صورت‌های مالی خود را تنظیم نماید و در دفاتر مالی خود برای هر مشتری حساب جداگانه‌ای نگه‌داری و کلیه‌ی مبادلات مالی فی‌مابین خود و مشتری را در حساب مشتری ثبت کند. در ضمن سبذگردان باید دارایی‌ها، بدهی‌ها، درآمدها و هزینه‌های هر سبد اختصاصی تحت مدیریت خود را به طور جداگانه از دارایی‌ها، بدهی‌ها، درآمدها و هزینه‌های خود به تفکیک هر مشتری ثبت و نگه‌داری نماید. در قسمت اول این دستورالعمل ابتدا نحوه شناسایی و ثبت رویدادهای مربوط به عملیات سبذگردانی در دفاتر شرکت سبذگردان با مثالی تشریح می‌شود. در قسمت دوم رویدادهای مالی هر سبد تعریف و سپس سازوکار ثبت و نگهداری جداگانه رویدادهای مالی هر سبد اختصاصی ارایه می‌شود. با توجه به اینکه سبذگردان موظف است، دارایی‌ها، بدهی‌ها، درآمدها و هزینه‌های سبد اختصاصی تحت مدیریت خود را به طور جداگانه از دارایی‌ها، بدهی‌ها، درآمدها و هزینه‌های خود ثبت و نگه‌داری نماید، در این دستورالعمل رویکرد غالب تعریف یک شخصیت حسابداری مستقل و جداگانه برای هر سبد اختصاصی است.

قسمت اول: دفاتر سبذگردان

طبق ماده ۱۹ دستورالعمل تاسیس و فعالیت سبذگردان، سبذگردان باید برای هر قرارداد سبذگردانی حساب بانکی جداگانه افتتاح کند و در صورتی که این امر عملاً مشکل باشد، افتتاح یک حساب بانکی برای مجموعه‌ای از قراردادهای سبذگردانی بلامانع است؛ مشروط به اینکه موضوع با ذکر دلایل به تأیید سازمان برسد. در صورتی که حساب بانکی به نام مشتری افتتاح شود، هیچ‌گونه ثبت حسابداری بابت عملیات سبذگردانی در دفاتر سبذگردان انجام نمی‌شود. با توجه به اینکه در حال حاضر نهادهای مالی دارای مجوز سبذگردانی، حساب‌های بانکی سبد اختصاصی را به نام خود افتتاح می‌نمایند، ضروری است کلیه رویدادهای حسابداری که با آن حساب بانکی در ارتباط است، به شرح زیر در دفاتر سبذگردان ثبت شود:

۱- واریز آورده اولیه سرمایه گذار

بعد از افتتاح حساب و واریز آورده نقدی به حساب بانکی سبد اختصاصی، ثبت زیر در دفاتر سبذگردان انجام می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	بانک-سبد اختصاصی	*****	
۳۱۰۱	جاری سبدهای اختصاصی		*****
بابت واریز آورده نقدی توسط آقای ب طبق قرارداد شماره ۱۲۳ بابت شروع عملیات سبذگردانی			

در مورد افزایش آورده طبق قرارداد متمم سبذگردانی نیز همین ثبت حسابداری صورت می‌گیرد.

۲- سرمایه گذاری در سهام

۲-۱- خرید سهام

هرگاه سبذگردان اقدام به خرید سهام برای هر سبد اختصاصی نمود، ثبت زیر در دفاتر سبذگردان انجام می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۳۱۰۱	جاری سبدهای اختصاصی	*****	
۱۳۰۱	جاری کارگزاران		*****
بابت خرید سهام شرکت گاما برای سبد اختصاصی ۱۲۳			

۲-۲- واریز وجه به حساب کارگزار

هرگاه سبذگردان وجهی بابت سهام خریداری شده به حساب کارگزار واریز نماید، ثبت زیر در دفاتر سبذگردان انجام می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۳۰۱	جاری کارگزاران	*****	
۱۱۰۱	بانک-سبد اختصاصی		*****
بابت واریز وجه به حساب کارگزار توسط سبذگردان			

۲-۳- دریافت سود نقدی سهام

ثبت حسابداری تصویب و اعلام سود سهام موجود در هر سبد اختصاصی در دفاتر آن سبد اختصاصی انجام خواهد شد. اما هنگام دریافت سود نقدی لازم است؛ علاوه بر این که در دفاتر حسابداری هر سبد اختصاصی ثبت مربوط به دریافت سود سهام ثبت خواهد شد، ثبت زیر نیز در دفاتر سبذگردان انجام می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	بانک-سبد اختصاصی	*****	
۳۱۰۱	جاری سبدهای اختصاصی		*****
بابت دریافت سود نقدی سهام شرکت گاما برای سبد ۱۲۳			

۴-۲- فروش سهام

در هنگام فروش سهام، ثبت زیر در دفاتر سبذگردان انجام می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۳۰۱	جاری کارگزاران	*****	
۳۱۰۱	جاری سبدهای اختصاصی		*****
بابت فروش سهام شرکت گاما برای سبد اختصاصی ۱۲۳			

۴-۵- وصول وجه حاصل از فروش سهام

شرکت سبذگردان پس از وصول وجه حاصل از فروش سهام، ثبت زیر در دفاتر سبذگردان انجام می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	بانک-سبد اختصاصی	*****	
۱۳۰۱	جاری کارگزاران		*****
بابت وصول وجه حاصل از فروش سهام برای سبد ۱۲۳ از کارگزاری الف			

۳- سرمایه‌گذاری در حق تقدم سهام

از جمله اقدام دیگری که سبذگردان می‌تواند در آن برای سبد اختصاصی سرمایه‌گذاری کند، حق تقدم است.

۳-۱- خرید حق تقدم سهام

ثبت حسابداری خرید حق تقدم سهم از بازار مشابه ثبت حسابداری خرید سهام خواهد بود.

۳-۲- واریز وجه به حساب کارگزار

ثبت واریز وجه به حساب کارگزار توسط سبذگردان بابت حق تقدم خریداری‌شده، مشابه ثبت واریز وجه به حساب کارگزار بابت سهام خریداری شده است.

۳-۳- واریز وجه جهت شرکت در افزایش سرمایه

هنگامی که سبذگردان برای سبدهای اختصاصی، اقدام به مشارکت در افزایش سرمایه از محل آورده نقدی یا مطالبات می‌نماید، بابت میزان مشارکت در افزایش سرمایه از محل آورده نقدی، ثبت زیر در دفاتر سبذگردان انجام می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۳۱۰۱	جاری سبدهای اختصاصی	*****	
۱۱۰۱	بانک-سبد اختصاصی		*****
بابت واریز وجه جهت شرکت در افزایش سرمایه شرکت بتا برای سبد اختصاصی ۱۲۳			

۴-۳- فروش حق تقدم سهام

ثبت حسابداری فروش حق تقدم سهام، مشابه ثبت فروش سهام خواهد بود.

۴-۵- وصول وجه حاصل از فروش حق تقدم

ثبت وصول وجه حاصل از فروش حق تقدم مشابه ثبت وصول وجه حاصل از فروش سهام خواهد بود.

۴-۶- واریز ناشر بابت حق تقدم سهام استفاده‌نشده

در صورتی که سبذگردان اقدام به استفاده از حق تقدم‌های متعلق به سبد اختصاصی ننماید، پس از فروش حق تقدم توسط ناشر، ثبت واریز وجه حاصل از فروش حق تقدم‌های استفاده نشده به شرح زیر خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	بانک-سبد اختصاصی	*****	
۳۱۰۱	جاری سبدهای اختصاصی		*****
بابت مبلغ واریزی ناشر معادل خالص وجوه حاصل از فروش حق تقدم‌های استفاده نشده			

۴- سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت

۴-۱- خرید یا سپرده‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت

در هنگام خرید اوراق بهادار با درآمد ثابت از جمله اوراق مشارکت، صکوک، گواهی سپرده و سپرده‌گذاری برای هر سبد اختصاصی، ثبت مربوط به شکل زیر در دفاتر سیدگردان انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۳۱۰۱	جاری سبدهای اختصاصی	*****	
۱۱۰۱/۱۳۰۱	بانک-سبد اختصاصی/جاری کارگزاران		*****
بابت خرید اوراق مشارکت برای سبد اختصاصی ۱۳۳			

۴-۲- واریز وجه به حساب کارگزار

در صورتی که وجه حاصل از خرید اوراق بهادار با درآمد ثابت با تاخیر به حساب کارگزار واریز شود، ثبت واریز وجه به حساب کارگزار توسط شرکت سیدگردان، مشابه ثبت واریز وجه به حساب کارگزار بابت سهام خریداری شده است.

۴-۳- دریافت سود اوراق بهادار با درآمد ثابت و سپرده بانکی

سیدگردان موظف است در مواعد دریافت سود که ممکن است ماهانه یا هر سه ماه یک بار باشد، اقدام به دریافت سود شناسایی شده در دفاتر هر سبد اختصاصی نماید؛ سیدگردان پس از دریافت سود، ثبت زیر را انجام می‌دهد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	بانک-سبد اختصاصی	*****	
۳۱۰۱	جاری سبدهای اختصاصی		*****
بابت دریافت سود ماهانه اوراق مشارکت برای سبد ۱۳۳			

۴-۴- فروش اوراق بهادار با درآمد ثابت و اختتام سپرده بانکی

در هنگام فروش اوراق بهادار با درآمد ثابت یا دریافت وجه حاصل از اختتام سپرده بانکی، سیدگردان ثبت زیر را در دفاتر خود انجام خواهد داد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱/۱۳۰۱	بانک-سبد اختصاصی/جاری کارگزاران	*****	
۳۱۰۱	جاری سبدهای اختصاصی		*****
بابت فروش اوراق مشارکت برای سبد ۱۳۳			

۴-۵- وصول وجه حاصل از فروش اوراق بهادار با درآمد ثابت

ثبت وصول وجه حاصل از فروش اوراق بهادار با درآمد ثابت مشابه ثبت وصول وجه حاصل از فروش سهام خواهد بود.

۵- کارمزد سیدگردانی

۵-۱- شناسایی درآمد حاصل از کارمزد سیدگردان

سیدگردان در فواصل زمانی معین اقدام به شناسایی درآمد حاصل از ارائه خدمات سیدگردانی به هر یک از سبدهای اختصاصی تحت مدیریت خود می‌نماید. ثبت رویداد فوق در دفاتر سیدگردان به شرح زیر خواهد بود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۲۰۱	حسابهای دریافتی تجاری	*****	
۴۱۰۱	درآمد کارمزد سیدگردانی		*****
بابت شناسایی درآمد کارمزد از سبد اختصاصی ۱۳۳			

دستور العمل مسابرداری ثبت و گزارشگری رویدادهای مالی سبد اختصاصی

۲-۵- واریز کارمزد سبذگردانی به حساب بانکی مخصوص عملیات جاری

اگر مشتری مبلغ کارمزد سبذگردانی را به حساب بانکی مخصوص عملیات جاری شرکت سبذگردان واریز کند، ثبت زیر در دفاتر سبذگردان انجام می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۲	بانک- عملیات جاری	*****	
۱۲۰۱	حسابهای دریافتی تجاری		*****
بابت واریز مبلغ کارمزد سبذگردانی توسط مشتری به حساب بانکی مخصوص عملیات جاری			

۳-۵- واریز به حساب بانکی سبد اختصاصی

اگر مشتری مبلغ کارمزد سبذگردانی را به حساب بانکی مخصوص عملیات سبذگردانی سبد اختصاصی خود واریز کند، ثبت زیر در دفاتر سبذگردان انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	بانک- سبد اختصاصی	*****	
۳۱۰۱	جاری سبدهای اختصاصی		*****
بابت واریز مبلغ کارمزد سبذگردانی توسط مشتری به حساب بانکی سبد اختصاصی			

۴-۵- برداشت کارمزد سبذگردانی توسط سبذگردان

هنگامی که سبذگردان مبلغ کارمزد را از حساب بانکی سبد اختصاصی برداشت و به یکی از حسابهای بانکی مخصوص عملیات جاری خود واریز می‌کند، ثبت زیر در دفاتر سبذگردان انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۲	بانک- عملیات جاری	*****	
۳۱۰۱	جاری سبدهای اختصاصی	*****	
۱۱۰۱	بانک- سبد اختصاصی		*****
۱۲۰۱	حسابهای دریافتی تجاری		*****
بابت برداشت کارمزد سبذگردانی توسط سبذگردان			

۵-۵- واریز سود از بابت حسابجاری بانک سبد اختصاصی

هنگامی که بانک از بابت حسابجاری بانک سبد اختصاصی، سود واریز می‌کند، ثبت زیر انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	بانک- سبد اختصاصی	*****	
۳۱۰۱	جاری سبدهای اختصاصی		*****
بابت واریز سود توسط بانک از بابت حسابجاری سبد اختصاصی			

۶- برداشت سرمایه توسط مشتری

در صورتی که برداشت سرمایه غیرنقدی باشد نیازی به ثبت حسابداری ندارد اما اگر برداشت سرمایه از طریق انتقال وجه نقد از حساب بانکی سبد اختصاصی به حساب بانکی مشتری صورت گیرد، ثبت حسابداری زیر انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۳۱۰۱	جاری سبدهای اختصاصی	*****	
۱۱۰۱	بانک- سبد اختصاصی		*****
بابت برداشت سرمایه توسط مشتری			

۷- فسخ یا پایان قرارداد و تسویه حساب با مشتری

به هنگام فسخ یا اتمام دوره قرارداد و بعد از انجام عملیات مربوط، ثبت رویداد بستن حسابهای سبد اختصاصی و تسویه حساب با مشتری، به شرح زیر انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۳۱۰۱	جاری سبدهای اختصاصی	*****	
۱۱۰۱	بانک-سبد اختصاصی		*****
بابت انتقال مانده بانک سبد ۱۲۳ به مشتری در خاتمه قرارداد			

نکته: در تاریخ تهیه صورت‌های مالی سبدگردان، حساب «جاری سبدهای اختصاصی» با حساب «بانک-سبد اختصاصی» تهاتر می‌شود.

قسمت دوم: دفاتر اختصاصی هر سبد

۱- آورده نقدی و غیرنقدی مشتری سبدگردان

پس از آنکه قرارداد سبدگردانی بین مشتری و سبدگردان منعقد گردید، به طور معمول اولین رویداد واریز آورده نقدی یا انتقال آورده غیرنقدی از قبیل اوراق مشارکت، سهام و ... به کد سبدگردان می باشد. بعد از افتتاح حساب و واریز آورده نقدی و انتقال آورده غیرنقدی در دفاتر هر سبد بابت رویداد فوق، با این فرض که آورده غیرنقدی تنها شامل سرمایه گذاری در سهام باشد ثبت حسابداری زیر انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سبدگردان / نقد ^۱	*****	
۱۲۰۱	سهام بورسی	*****	
۳۱۰۱	خالص دارایی‌ها-آورده مشتری		*****

در مورد افزایش آورده طبق قرارداد متمم سبدگردانی نیز همین ثبت حسابداری صورت می گیرد.

۲- سرمایه گذاری در سهام

سرمایه گذاری در سهام در زمان تحصیل به بهای تمام شده ثبت می شود. بهای تمام شده این گونه سرمایه گذاری‌ها شامل مخارج تحصیل آن، کارمزد کارگزار، حق الزحمه‌ها، عوارض و مالیات می شود.

۱-۲- خرید سهام

سبدگردان هنگام خرید سهام بورسی در دفاتر حسابداری سبد الف این رویداد را به شرح زیر ثبت می کند:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۲۰۱	سهام بورسی	*****	
۱۵۰۱	بدهی به سبدگردان		*****

۲-۲- پرداخت وجه

ثبت پرداخت وجه سهام خریداری شده به صورت زیر انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۵۰۱	بدهی به سبدگردان	*****	
۱۱۰۱	جاری سبدگردان / نقد		*****

در این دستورالعمل، سرمایه گذاری در سهام شرکت‌های بورسی و فرابورسی به خالص ارزش فروش (که عبارتست از ارزش بازار سهم در پایان روز، منهای مالیات و کارمزد معاملات) منعکس می شود.

۳-۲- شناسایی تفاوت خالص ارزش فروش سهام

تفاوت خالص ارزش فروش با ارزش دفتری سهام بورسی در هر روز، با فرض اینکه خالص ارزش فروش از ارزش دفتری آن بیشتر باشد، به شرح زیر ثبت می شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۲۰۲	حساب ارزشیابی سهام بورسی	*****	
۴۱۰۱	سود (زیان) حاصل از سرمایه گذاری در سهام		*****

نکته: ثبت‌های سرمایه گذاری در سهام شرکت‌های فرابورسی و شناسایی خالص ارزش فروش آنها مشابه ثبت‌های سرمایه گذاری در سهام شرکت‌های بورسی انجام خواهد شد.

^۱ در صورتی که حساب بانکی سبد اختصاصی به نام مشتری افتتاح شود به جای استفاده از حساب «جاری سبدگردان» از حساب «نقد» استفاده می شود.

۴-۲- درآمد سود نقدی سهام

شناسایی درآمد سود نقدی سهام

از جمله عواید حاصل از سرمایه‌گذاری در سهام، درآمد سود نقدی سهام است که در زمان تصویب سود توسط مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت‌های سرمایه‌پذیر شناسایی می‌شود. ضمناً برای محاسبه ارزش روز سود سهام تحقق‌یافته دریافت نشده، از نرخ سود علی‌الحساب آخرین اوراق مشارکت دولتی به علاوه ۵ درصد با توجه به زمان پرداخت اعلام شده از سوی ناشر استفاده می‌شود. پس از تصویب مجمع و انتشار اعلامیه آن، سند حسابداری زیر در دفاتر ثبت می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۶۰۱	سود دریافتی سهام	*****	
۴۱۰۲	درآمد سود نقدی سهام		*****
۱۶۰۲	درآمد مالی عاید نشده		*****

ارزش فعلی سود دریافتی سهام

جهت انعکاس سود دریافتی سهام به ارزش فعلی، پس از تاریخ شناسایی سود نقدی سهام مطابق ثبت فوق تا زمان دریافت سود سهام، روزانه به نسبت مدت زمان باقیمانده تا زمان دریافت سود، ثبت زیر انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۶۰۲	درآمد مالی عاید نشده	*****	
۴۹۰۱	درآمد مالی		*****

نکته ۱: چنانچه زمان بندی پرداخت سود از سوی ناشر نسبت به تاریخی که اعلام شده تغییر کند؛ تنزیل سود بر اساس برنامه زمان بندی جدید ناشر صورت می‌گیرد.

نکته ۲: مانده حساب درآمد مالی عاید نشده در پایان دوره از حساب سود دریافتی سهام کسر و در سر فصل مربوط منعکس می‌شود. مانده حساب درآمد مالی عاید نشده، به طور روزانه به حساب درآمد مالی منتقل می‌شود.

دریافت سود نقدی سهام

هنگام دریافت سود نقدی سهام ثبت حسابداری زیر انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد	*****	
۱۶۰۱	سود دریافتی سهام		*****

۵-۲- فروش سهام

در هنگام فروش سرمایه‌گذاری در سهام بورسی، با فرض افزایش ارزش آن تا تاریخ فروش، ثبت حسابداری زیر در دفاتر سبد اختصاصی انجام می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۵۰۱	طلب از سیدگردان	*****	
۵۱۰۱	هزینه فروش و مالیات سهام	*****	
۴۱۰۱	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در سهام		*****
۱۲۰۱	سهام بورسی		*****
۱۲۰۲	حساب ارزشیابی سهام بورسی		*****

ثبت حسابداری فروش سهام فرابورسی مشابه ثبت حسابداری فروش سهام بورسی خواهد بود.

۶-۲- دریافت وجه

ثبت دریافت وجه سهام فروخته شده به صورت زیر انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد	*****	
۱۵۰۱	طلب از سیدگردان		*****

۳- سرمایه‌گذاری در حق تقدم سهام

از جمله اقلام دیگری که سیدگردان می‌تواند به عنوان سرمایه‌گذاری در دفاتر سبد اختصاصی شناسایی کند سرمایه‌گذاری در حق تقدم سهام است. سرمایه‌گذاری در حق تقدم سهام در زمان تحصیل به بهای تمام شده ثبت می‌شود. بهای تمام شده این گونه سرمایه‌گذاری شامل مخارج تحصیل آن، کارمزد کارگزار، حق‌الزحمه‌ها، عوارض و مالیات می‌شود. سرمایه‌گذاری در حق تقدم سهام به دو حالت زیر برای سبد اختصاصی حاصل می‌شود.

۱-۳- خرید حق تقدم سهام

خرید حق تقدم سهام

سیدگردان اقدام به خرید حق تقدم سهم خاصی از بازار می‌نماید. این رویداد به شرح زیر و به بهای تمام شده در دفاتر سبد اختصاصی شناسایی می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۲۰۵	حق تقدم سهام بورسی	*****	
۱۵۰۱	بدهی به سیدگردان		*****

پرداخت وجه

ثبت پرداخت وجه حق تقدم خریداری شده مشابه ثبت پرداخت وجه سهام خریداری شده خواهد بود.

تفاوت خالص ارزش فروش حق تقدم سهام

با فرض اینکه ارزش حق تقدم نسبت به ارزش دفتری روز گذشته کاهش یافته است، تفاوت خالص ارزش فروش با ارزش دفتری حق تقدم در هر روز به شرح زیر ثبت می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۴۱۰۳	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در حق تقدم سهام	*****	
۱۲۰۶	حساب ارزشیابی حق تقدم سهام بورسی		*****

واریز وجه جهت شرکت در پذیرهنویسی

هنگام واریز وجه جهت شرکت در پذیرهنویسی شرکت بورسی، ثبت حسابداری زیر انجام می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۲۰۱	سهام بورسی	*****	
۱۲۰۵	حق تقدم سهام بورسی		*****
۱۲۰۶	حساب ارزشیابی حق تقدم سهام بورسی		*****
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد		*****

۲-۳- افزایش سرمایه از محل آورده نقدی

شناسایی حق تقدم سهام

در صورتی که در تاریخ برگزاری مجمع افزایش سرمایه، سبد اختصاصی مالک سهام مشمول افزایش سرمایه باشد، در این حالت در دفاتر حسابداری سبد اختصاصی بخشی از ارزش سهام مربوط کاهش یافته و در مقابل، معادل آن، حق تقدم شناسایی می‌شود. ثبت حسابداری رویداد مذکور بصورت زیر خواهد بود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۲۰۵	حق تقدم سهام بورسی	*****	
۱۲۰۱	سهام بورسی		*****

نکته: در صورت تصویب قطعی افزایش سرمایه توسط مجمع، ثبت حسابداری بالا در تاریخ انتشار تصمیمات آن مجمع انجام می‌شود و در صورت تصویب افزایش سرمایه و تفویض تشریفات افزایش سرمایه به هیات مدیره شرکت، ثبت مذکور در مقاطع زمانی انتشار تصمیمات هیات مدیره انجام می‌شود.

بهای تمام شده حق تقدم سهام بورسی برای ثبت بالا بدین صورت محاسبه می‌شود:

$$\text{مبلغ اسمی سهام موجود} - \text{مبلغ دفتری سرمایه گذاری} = \text{بهای تمام شده حق تقدم سهام} \\ \text{تعداد سهام موجود} + \text{تعداد حق تقدم}$$

خالص ارزش فروش حق تقدم سهام

حق تقدم سهام باید به خالص ارزش فروش شناسایی شود که ثبت حسابداری آن، به صورت زیر انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۴۱۰۳	سود (زیان) حاصل از سرمایه گذاری در حق تقدم سهام	*****	
۱۲۰۶	حساب ارزشیابی حق تقدم سهام بورسی		*****

واریز وجه جهت شرکت در پذیرهنویسی

در صورتی که افزایش سرمایه از محل آورده نقدی باشد، هنگام واریز وجه جهت شرکت در پذیرهنویسی سهام شرکت بورسی، ثبت حسابداری زیر انجام می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۲۰۱	سهام بورسی	*****	
۱۲۰۵	حق تقدم سهام بورسی		*****
۱۲۰۶	حساب ارزشیابی حق تقدم سهام بورسی		*****
۱۱۰۱	جاری سبگردان / نقد		*****

۳-۳- افزایش سرمایه از محل مطالبات

ثبت‌های مربوط به شناسایی حق تقدم سهام و به روزرسانی ارزش دفتری آن، مطابق ثبت‌های بالا خواهد بود. بابت تبدیل حق تقدم به سهام، ثبت زیر در دفاتر سبد اختصاصی انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۲۰۱	سهام بورسی	*****	
۱۲۰۵	حق تقدم سهام بورسی		*****
۱۲۰۶	حساب ارزشیابی حق تقدم سهام بورسی		*****
۱۶۰۱	سود دریافتی سهام		*****

لازم به ذکر است، در حالتی که افزایش سرمایه ناشی از سبگردان برای سبد الف اقدام به سرمایه‌گذاری در سهام آن نموده است از محل سود انباشته باشد یا به عبارت دیگر ناشر سود سهمی (جایزه) منتشر نماید از بابت این موضوع دارایی

خاصی شناسایی و یا ارزش سرمایه‌گذاری قبلی تعدیل نمی‌شود و تنها تعداد و قیمت سهام مذکور در دفاتر (کاردکس سهم) سبد اختصاصی اصلاح می‌شود.

۴-۳- فروش

هنگام فروش حق تقدم سهام با فرض کاهش خالص ارزش فروش آن، ثبت حسابداری زیر در دفاتر سبد اختصاصی انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۵۰۱	طلب از سیدگردان	*****	
۱۲۰۶	حساب ارزشیابی حق تقدم سهام بورسی	*****	
۵۱۰۲	هزینه فروش و مالیات حق تقدم سهام	*****	
۱۲۰۵	حق تقدم سهام بورسی		*****
۴۱۰۳	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در حق تقدم سهام		*****

۴-۳-۵- دریافت وجه

ثبت دریافت وجه حق تقدم فروخته شده مشابه ثبت دریافت وجه سهام فروخته شده خواهد بود.

۴-۳-۶- واریز ناشر بابت حق تقدم‌های استفاده نشده

اگر تا پایان مهلت پذیره‌نویسی، سیدگردان در افزایش سرمایه مشارکت نکند، ناشر حق تقدم‌های استفاده نشده را به عموم عرضه نموده و وجوه حاصل از این کار را پس از کسر هزینه‌های مربوط به حساب دارندگان حق تقدم واریز می‌نماید. هنگام واریز وجه از سوی ناشر به حساب بانکی مخصوص عملیات سیدگردانی، با فرض اینکه خالص ارزش فروش حق تقدم تا آن زمان با کاهش مواجه شده باشد، ثبت حسابداری زیر انجام می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد	*****	
۱۲۰۶	حساب ارزشیابی حق تقدم سهام بورسی	*****	
۱۲۰۵	حق تقدم سهام بورسی		*****
۴۱۰۳	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در حق تقدم سهام		*****

نکته: ثبت‌های حسابداری مربوط به حق تقدم سهام فراپورسی نیز مشابه ثبت‌های حسابداری مربوط به حق تقدم سهام بورسی خواهد بود.

۴- سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت

سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت، شامل اوراق مشارکت غیر بورسی، اوراق مشارکت بورسی، اوراق مشارکت رهنی، اوراق اجاره، اوراق مرابحه، اوراق سلف، سپرده بانکی و گواهی سپرده بانکی و دیگر اوراق بهادار با درآمد ثابت می‌باشد که در هنگام خرید به بهای تمام شده ثبت می‌شوند. بهای تمام شده این گونه سرمایه‌گذاری‌ها شامل بهای خرید این اوراق به انضمام هرگونه مبالغ پرداختی بابت تحصیل این اوراق شامل کارمزد کارگزار، حق‌الزحمه‌ها، عوارض و مالیات می‌باشد. چنانچه این اوراق بین دو تاریخ دریافت سود خریداری شوند، سود متعلقه از تاریخ پرداخت سود قبلی تا تاریخ تحصیل، به فروشنده این اوراق تعلق داشته اما از آنجا که سود به طور کامل در موعد پرداخت سود به خریدار تعلق می‌گیرد، خریدار معادل سود روزهای منقضی شده نسبت به پایان دوره قبلی پرداخت سود را در تاریخ خرید اوراق بهادار با درآمد ثابت می‌پردازد تا در پایان دوره پرداخت سود، از سود کامل برخوردار شود. این وجه پرداخت شده در دفاتر سید تحت عنوان سود اوراق بهادار با درآمد ثابت دریافتی منعکس می‌شوند. ثبت‌های حسابداری مربوط به رویدادهای مالی اوراق مشارکت غیربورسی به شرح زیر است:

۱-۴- اوراق مشارکت غیربورسی

خرید

ثبت حسابداری در هنگام خرید اوراق مشارکت غیربورسی به شرح زیر می باشد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۴۰۵	اوراق مشارکت غیربورسی	*****	
۱۶۰۵	سود دریافتی اوراق مشارکت	*****	
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد		*****

شناسایی سود

عواید ناشی از سرمایه گذاری در اوراق مشارکت غیربورسی یا سود این اوراق بر حسب نرخ سود اوراق باید به صورت روزانه در دفاتر به صورت زیر ثبت شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۶۰۵	سود دریافتی اوراق مشارکت	*****	
۴۳۰۲	درآمد سود اوراق مشارکت		*****

دریافت سود

سیدگردان موظف است در مواعد دریافت سود که ممکن است ماهانه یا هر سه ماه یک بار باشد اقدام به دریافت سود کند که ثبت حسابداری آن به شرح زیر خواهد بود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد	*****	
۱۶۰۵	سود دریافتی اوراق مشارکت		*****

بازخرید اوراق یا استرداد وجه در سررسید

هنگام بازخرید اوراق مشارکت غیربورسی یا استرداد وجه در سررسید با توجه به نرخ بازخرید اوراق، ثبت زیر در دفاتر انعکاس می یابد (در صورتیکه نرخ بازخرید اوراق پایین تر از نرخ اسمی باشد، تفاوت از درآمد برگشت می شود):

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد	*****	
۴۳۰۲	درآمد سود اوراق مشارکت	*****	
۱۶۰۵	سود دریافتی اوراق مشارکت		*****
۱۴۰۵	اوراق مشارکت غیربورسی		*****

۲-۴- اوراق مشارکت بورسی /فراپورسی

خرید اوراق مشارکت بورسی /فراپورسی

هرگاه سرمایه گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت از نوع اوراق مشارکت بورسی /فراپورسی باشد ثبت حسابداری در هنگام خرید به شرح زیر خواهد بود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۴۰۱/۱۴۰۳	اوراق مشارکت بورسی /فراپورسی	*****	
۱۶۰۵	سود دریافتی اوراق مشارکت	*****	
۱۵۰۱	بدهی به سیدگردان		*****

پرداخت وجه

ثبت پرداخت وجه اوراق مشارکت بورسی/فراپورسی خریداری شده مشابه ثبت پرداخت وجه سهام و حق تقدم خریداری شده خواهد بود.

تفاوت خالص ارزش فروش اوراق مشارکت بورسی

بابت تفاوت خالص ارزش فروش با ارزش دفتری اوراق مشارکت بورسی/فراپورسی در هر روز، با فرض افزایش قیمت، ثبت زیر انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۴۰۲/۱۴۰۴	حساب ارزشیابی در اوراق مشارکت بورسی/فراپورسی	*****	
۴۳۰۱	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت		*****

شناسایی سود اوراق مشارکت بورسی/فراپورسی

سود اوراق مشارکت بورسی/فراپورسی روزانه به صورت زیر در دفاتر شناسایی خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۶۰۵	سود دریافتی اوراق مشارکت	*****	
۴۳۰۲	درآمد سود اوراق مشارکت		*****

دریافت سود اوراق مشارکت بورسی/فراپورسی

سیدگردان موظف است در مواعد دریافت سود اقدام به دریافت سود شناسایی شده در دفاتر کند؛ سیدگردان پس از دریافت سود، سود دریافتی را این گونه در دفاتر ثبت می‌کند:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد	*****	
۱۶۰۵	سود دریافتی اوراق مشارکت		*****

فروش اوراق مشارکت بورسی/فراپورسی

در هنگام فروش تفاوت ارزش دفتری و ارزش بازار این اوراق در تاریخ فروش حسب مورد به عنوان سود یا زیان ناشی از فروش اوراق مشارکت بورسی به شرح زیر در دفاتر منعکس می‌گردد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد	*****	
۵۱۰۳	هزینه فروش و مالیات اوراق مشارکت	*****	
۱۴۰۱/۱۴۰۳	اوراق مشارکت بورسی/فراپورسی		*****
۱۴۰۲/۱۴۰۴	حساب ارزشیابی در اوراق مشارکت بورسی/فراپورسی		*****
۴۳۰۱	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت		*****
۱۶۰۵	سود دریافتی اوراق مشارکت		*****

۳-۴- اوراق مشارکت رهنی، اجاره و مرابحه

ثبت‌های حسابداری مربوط به اوراق مشارکت رهنی، اجاره و مرابحه مشابه ثبت‌های حسابداری مربوط به اوراق مشارکت غیربورسی خواهد بود.

۴-۴- گواهی سپرده بانکی

سرمایه‌گذاری در گواهی سپرده بانکی، شامل گواهی‌های سرمایه‌گذاری منتشره توسط بانکها یا مؤسسات مالی اعتباری است که مجوز آنها توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا سازمان بورس و اوراق بهادار صادر شده است، که در هنگام خرید باید به بهای تمام شده ثبت شوند. بهای تمام شده این گونه سرمایه‌گذاری‌ها شامل بهای خرید به انضمام

دستور العمل مسابرداری ثبت و گزارشگری رویدادهای مالی سبد اختصاصی

هرگونه پرداختی بابت تحصیل این دارایی می‌باشد. در صورتی که گواهی مزبور بین دو تاریخ دریافت سود خریداری گردد، سود متعلقه از تاریخ پرداخت سود قبلی تا تاریخ تحصیل، به فروشنده این گواهی تعلق داشته و بنابراین خریدار معادل سود روزهای منقضی شده نسبت به پایان دوره پرداخت سود را در تاریخ خرید گواهی سپرده به فروشنده می‌پردازد. این وجه پرداخت شده در دفاتر سبد اختصاصی تحت عنوان سود دریافتی گواهی سپرده بانکی منعکس می‌شوند.

۱-۴-۴- گواهی سپرده بانکی فرابورسی

خرید گواهی سپرده بانکی فرابورسی

ثبت حسابداری در هنگام خرید گواهی سپرده بانکی فرابورسی به شرح زیر می‌باشد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۳۰۲	گواهی سپرده بانکی فرابورسی	*****	
۱۶۰۴	سود دریافتی گواهی سپرده بانکی	*****	
۱۵۰۱	بدهی به سبذگردان		*****

از آنجا که قیمت خرید و فروش گواهی سپرده بانکی بر مبنای دو نرخ متفاوت از سوی ناشر اعلام می‌شود لذا بین این دو قیمت تفاوت وجود دارد. نرخ بازخرید گواهی سپرده بانکی بر مبنای حداقل نرخ سود تضمین شده و نرخ فروش گواهی سپرده بانکی به سرمایه‌گذار بر اساس نرخ اعلام شده در صورت نگهداری تا سررسید محاسبه و اعلام می‌شود. از این رو برای شناسایی سود سپرده بانکی تعیین قصد نگهداری این اوراق تا سررسید دارای اهمیت است.

شناسایی سود گواهی سپرده بانکی فرابورسی

با توجه به اینکه معمولاً مدیریت سبذگردان، قصد نگهداری گواهی سپرده بانکی تا زمان سررسید را ندارد، شناسایی سود، روزانه براساس حداقل سود تضمین شده صورت می‌گیرد. بدین معنی که سود روزانه با نرخ سود تضمین شده با فرض نگهداری تا سررسید شناسایی می‌شود و ما به‌تفاوت آن با سود تضمین شده قطعی تا تاریخ شناسایی، در حساب سود تضمین شده عایدنشده به صورت روزانه بستانکار می‌شود. ثبت حسابداری به منظور شناسایی سود روزانه ناشی از این سرمایه‌گذاری به شرح ذیل می‌باشد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۶۰۴	سود دریافتی گواهی سپرده بانکی	*****	
۴۲۰۲	درآمد سود گواهی سپرده بانکی		*****
۲۱۰۲	سود تضمین شده عایدنشده		*****

دریافت سود گواهی سپرده بانکی فرابورسی

به هنگام دریافت سود در مواعید مقرر سود ثبت حسابداری مربوطه بدین صورت در دفاتر منعکس می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سبذگردان / نقد	*****	
۱۶۰۴	سود دریافتی گواهی سپرده بانکی		*****

انتقال از سود تضمین شده عایدنشده به درآمد سود گواهی سپرده بانکی فرابورسی با تغییر نرخ سود تضمین شده

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۲۱۰۲	سود تضمین شده عایدنشده	*****	
۴۲۰۲	درآمد سود گواهی سپرده بانکی		*****

شناسایی تفاوت خالص ارزش فروش و ارزش دفتری گواهی سپرده بانکی فرابورسی

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۳۰۳	حساب ارزشیابی گواهی سپرده بانکی فرابورسی	*****	
۴۲۰۳	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در گواهی سپرده بانکی		*****

فروش گواهی سپرده بانکی فرابورسی قبل از سررسید

هنگامی که سبذگردان قبل از تاریخ سررسید اقدام به فروش گواهی سپرده بانکی نماید این رویداد بدین صورت در دفاتر منعکس می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سبذگردان / نقد	*****	
۲۱۰۲	سود تضمین شده عاید نشده	*****	
۴۲۰۲	درآمد سود گواهی سپرده بانکی		*****
۱۳۰۲	گواهی سپرده بانکی فرابورسی		*****
۱۳۰۳	حساب ارزشیابی گواهی سپرده بانکی فرابورسی		*****
۱۶۰۴	سود دریافتی گواهی سپرده بانکی		*****
۴۲۰۳	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در گواهی سپرده بانکی		*****

بازخرید گواهی سپرده بانکی فرابورسی در سررسید

در زمان سررسید کلیه سودهای تضمین شده عاید نشده که بابت بازخرید پیش از سررسید این سرمایه‌گذاری در حساب‌ها منظور شده بود برگشت و از این بابت سود شناسایی می‌شود. این رویداد بدین صورت در دفاتر منظور می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سبذگردان / نقد	*****	
۲۱۰۲	سود تضمین شده عاید نشده	*****	
۴۲۰۲	درآمد سود گواهی سپرده بانکی		*****
۱۳۰۲	گواهی سپرده بانکی فرابورسی		*****
۱۳۰۳	حساب ارزشیابی گواهی سپرده بانکی فرابورسی		*****
۱۶۰۴	سود دریافتی گواهی سپرده بانکی		*****

۲-۴-۴- سپرده مدت‌دار بانکی

سپرده‌گذاری در بانک

چنانچه سبذگردان اقدام به تحصیل سپرده مدت‌دار بانکی برای سبد اختصاصی نماید در دفاتر سبد اختصاصی این سرمایه‌گذاری را این گونه ثبت می‌نماید:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۳۰۱	سپرده مدت‌دار بانکی	*****	
۱۱۰۱	جاری سبذگردان / نقد		*****

شناسایی سود سپرده مدت‌دار بانکی

با توجه به اینکه معمولاً مدیریت سبذگردان، قصد نگهداری گواهی سپرده مدت‌دار بانکی تا زمان سررسید را ندارد، شناسایی سود، روزانه براساس حداقل سود تضمین شده صورت می‌گیرد. بدین معنی که سود روزانه با نرخ سود تضمین شده با فرض

دستور العمل مسابرداری ثبت و گزارشگری رویدادهای مالی سبد اختصاصی

نگهداری تا سررسید شناسایی می‌شود و ما به‌تفاوت آن با سود تضمین شده قطعی تا تاریخ شناسایی در حساب سود تضمین شده عایدنشده به صورت روزانه بستانکار می‌شود.

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۶۰۳	سود دریافتی سپرده مدت‌دار بانکی	*****	
۴۲۰۱	درآمد سود سپرده مدت‌دار بانکی		*****
۲۱۰۲	سود تضمین شده عایدنشده		*****

دریافت سود سپرده مدت‌دار بانکی

به هنگام دریافت سود دریافتی سپرده بانکی همواره احتمال مغایرت بین سود شناسایی شده در دفاتر سبد اختصاصی با سود شناسایی شده در سیستم بانکی وجود دارد. ثبت دریافت سود سپرده مدت‌دار بانکی با فرض اینکه سود شناسایی شده طبق سیستم بانکی بیشتر از سود شناسایی شده در دفاتر سبد اختصاصی باشد، بدین صورت خواهد بود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد	*****	
۴۲۰۱	درآمد سود سپرده مدت‌دار بانکی		*****
۱۶۰۳	سود دریافتی سپرده مدت‌دار بانکی		*****

استرداد سپرده مدت‌دار بانکی

استرداد سپرده مدت‌دار بانکی از نظر زمانی ممکن است در دو مقطع اتفاق بیفتد:

استرداد سپرده مدت‌دار بانکی در سررسید

در این حالت ثبت زیر در دفاتر سبد اختصاصی منعکس می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد	*****	
۲۱۰۲	سود تضمین شده عایدنشده	*****	
۱۳۰۱	سپرده مدت‌دار بانکی		*****
۱۶۰۳	سود دریافتی سپرده مدت‌دار بانکی		*****
۴۲۰۱	درآمد سود سپرده مدت‌دار بانکی		*****

استرداد سپرده مدت‌دار بانکی پیش از سررسید

در این حالت ثبت زیر در دفاتر سبد اختصاصی منعکس می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد	*****	
۲۱۰۲	سود تضمین شده عایدنشده	*****	
۱۳۰۱	سپرده مدت‌دار بانکی		*****
۱۶۰۳	سود دریافتی سپرده مدت‌دار بانکی		*****

۵- کارمزد سیدگردانی

۵-۱- شناسایی کارمزد

با توجه به قرارداد سیدگردانی هر روز ذخیره لازم بابت کارمزد سیدگردان به شرح زیر در دفاتر سبد اختصاصی منظور می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۵۲۰۱	هزینه کارمزد سیدگردان	*****	
۲۱۰۱	ذخیره کارمزد سیدگردان		*****

۵-۲- برداشت کارمزد

در صورت پرداخت مبلغ صورتحساب ارسالی، ثبت زیر در دفاتر انجام می‌شود. لازم به ذکر است در صورتی که مشتری اقدام به واریز وجه صورتحساب ارسال شده توسط سیدگردان ظرف مهلت مقرر ننماید و شرکت سیدگردان بر اساس مفاد قرارداد شخصا اقدام به برداشت وجه مربوط به کارمزد سیدگردانی معادل مبلغ صورتحساب ارسال شده نماید در این صورت نیز ثبت ذیل در دفاتر سبد اختصاصی انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۲۱۰۱	ذخیره کارمزد سیدگردان	*****	
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد		*****

۵-۳- واریز کارمزد به حساب بانکی مخصوص عملیات جاری

در صورتی که مشتری کارمزد سیدگردانی را به حساب بانکی مخصوص عملیات جاری شرکت سیدگردان واریز نماید، ثبت حسابداری زیر انجام می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۲۱۰۱	ذخیره کارمزد سیدگردان	*****	
۳۱۰۲	خالص دارایی‌ها- واریز جهت کارمزد		*****

۵-۴- واریز سود از بابت حسابجاری بانک سبد اختصاصی

هنگامی که بانک از بابت حسابجاری بانک سبد اختصاصی، سود واریز می‌کند، ثبت زیر انجام خواهد شد:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۱۰۱	جاری سیدگردان/نقد	*****	
۴۹۰۲	درآمد سود حسابجاری بانک سبد اختصاصی		*****

۶- برداشت مشتری

مطابق قرارداد نمونه سیدگردانی اختصاصی، سرمایه‌گذار می‌تواند در طول مدت قرارداد مبلغی از دارایی‌های سبد اختصاصی را مطالبه کند. هنگام پرداخت مبلغ مطالبه شده به سرمایه‌گذار، ثبت زیر انجام می‌شود:

کد	عنوان حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۳۱۰۳	خالص دارایی‌ها- برداشت مشتری	*****	
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد		*****

نکته: حساب «خالص دارایی‌ها- برداشت مشتری» کاهنده خالص دارایی‌های سبد اختصاصی محسوب می‌شود.

۷- بستن حسابهای موقت

در تاریخ تهیه صورت‌های مالی یا در خاتمه قرارداد و پس از تبدیل به نقد نمودن داراییهای غیرنقد سبد اختصاصی، تمام حسابهای موقت از جمله درآمدها و هزینه‌های شناسایی شده طی دوره به حساب «خالص دارایی‌ها-حساب عملکرد» منتقل خواهد شد.

۸- بستن حسابهای دائمی

پس از بستن حسابهای موقت و برای بستن حسابهای دائمی، مانده بدهکار حسابهای دارایی بستانکار و مانده بستانکار حسابهای بدهی و خالص دارایی‌ها بدهکار می‌شود. در آغاز سال مالی جدید و برای افتتاح حسابهای دائمی نیز ثبت حسابداری معکوس انجام می‌شود.

۹- انتقال دارایی‌ها به مشتری

پس از خاتمه قرارداد و هنگام پرداخت کل وجوه نقد متعلق به سرمایه‌گذار و همچنین انتقال سایر دارایی‌های غیرنقد فروش‌نرفته و مطالبات سبد اختصاصی از کد سبد اختصاصی به کد مشتری، مانده بدهکار حسابهای دارایی بستانکار و مانده بستانکار حسابهای بدهی و خالص دارایی‌ها بدهکار می‌شود.

۱۰- صورت‌های مالی نمونه^۲

<u>سبد اختصاصی ۱۳۳</u>		
<u>صورت خالص دارایی‌ها</u>		
<u>در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳×۲</u>		
<u>۱۳×۱/۱۲/۲۹</u>	<u>۱۳×۲/۱۲/۲۹</u>	<u>یادداشت</u>
میلیون ریال	میلیون ریال	
.....	دارایی‌ها
.....	جاری سیدگردان/نقد
.....	سرمایه‌گذاری در سهام و حق تقدم
.....	سرمایه‌گذاری در سپرده مدت‌دار بانکی و گواهی سپرده بانکی
.....	سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار با درآمد ثابت
.....	حساب‌های دریافتی
.....	سایر دارایی‌ها
.....	جمع دارایی‌ها
.....	بدهی‌ها
.....	حساب‌های پرداختی
.....	جمع بدهی‌ها
.....	خالص دارایی‌ها
.....	خالص دارایی‌ها
.....	جمع بدهی‌ها و خالص دارایی‌ها

^۲ این صورت‌های مالی به طور کل برای کلیه سبدهای اختصاصی جهت درج در صورت‌های مالی سیدگردان (در ذیل صورت‌های مالی سیدگردان و با ارایه یادداشت) و به طور جداگانه برای هر سبد اختصاصی جهت ارایه به هر مشتری تهیه می‌شود.

سبد اختصاصی ۱۳۳

صورت سود و زیان

برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳×۲

۱۳×۱/۱۲/۲۹	۱۳×۲/۱۲/۲۹	یادداشت
میلیون ریال	میلیون ریال	
.....	درآمدها
.....	سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و حق تقدم
.....	سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سپرده مدت‌دار و گواهی سپرده بانکی
.....	سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار با درآمد ثابت
.....	سایر درآمدها
.....	جمع درآمدها
.....	هزینه‌ها
(.....)	(.....)	هزینه کارمزد
(.....)	(.....)	سایر هزینه‌ها
.....	سود (زیان) خالص
.....	بازده سبد ^۳

^۳ برای محاسبه بازده از فرمول زیر استفاده می‌شود:

$$MWRR_{it} = \frac{E_{it} - B_{it} - \sum_{j=1}^n C_{ij}}{B_i + \sum_{j=1}^n C_{ij} \times \frac{t_{ij}}{T_{it}}}$$

۱۱- کدینگ حسابهای سبد اختصاصی ۱۲۳

کد حساب معین	عنوان حساب کل	کد حساب کل	عنوان گروه	کد گروه
۱۱۰۱	جاری سیدگردان / نقد	۱۱		
۱۲۰۱	سهام بورسی	۱۲	سرمایه‌گذاری در سهام و حق تقدم	
۱۲۰۲	حساب ارزشیابی سهام بورسی			
۱۲۰۳	سهام فرابورسی			
۱۲۰۴	حساب ارزشیابی سهام فرابورسی			
۱۲۰۵	حق تقدم سهام بورسی			
۱۲۰۶	حساب ارزشیابی حق تقدم سهام بورسی			
۱۲۰۷	حق تقدم سهام فرابورسی			
۱۲۰۸	حساب ارزشیابی حق تقدم سهام فرابورسی			
۱۳۰۱	سپرده مدت‌دار بانکی	۱۳	سرمایه‌گذاری در سپرده مدت‌دار بانکی و گواهی سپرده بانکی	
۱۳۰۲	گواهی سپرده بانکی فرابورسی			
۱۳۰۳	حساب ارزشیابی گواهی سپرده بانکی فرابورسی			
۱۴۰۱	اوراق مشارکت بورسی	۱۴	سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار یا درآمد ثابت	۱
۱۴۰۲	حساب ارزشیابی در اوراق مشارکت بورسی			
۱۴۰۳	اوراق مشارکت فرابورسی			
۱۴۰۴	حساب ارزشیابی در اوراق مشارکت فرابورسی			
۱۴۰۵	اوراق مشارکت غیربورسی			
۱۴۰۶	اوراق مشارکت رهنی			
۱۴۰۷	اوراق اجاره			
۱۴۰۸	اوراق مرابحه			
۱۴۰۹	اوراق سلف			
۱۵۰۱	طلب از/ بدهی به سیدگردان ^۱	۱۵		
۱۶۰۱	سود دریافتی سهام	۱۶	حساب‌های دریافتی	
۱۶۰۲	درآمد مالی عایدنشده (بستانکار)			
۱۶۰۳	سود دریافتی سپرده مدت‌دار بانکی			
۱۶۰۴	سود دریافتی گواهی سپرده بانکی			
۱۶۰۵	سود دریافتی اوراق مشارکت			
۱۶۰۶	سود دریافتی اوراق مشارکت رهنی			
۱۶۰۷	سود دریافتی اوراق اجاره			
۱۶۰۸	سود دریافتی اوراق مرابحه			
۱۶۰۹	سایر حساب‌های دریافتی			
۱۷۰۱	سایر دارایی‌ها	۱۷		

^۱ این حساب منعکس‌کننده معاملات فی ما بین سبد اختصاصی با سیدگردان است. مانده این حساب ممکن است در برخی مواقع بدهکار و در مواقع دیگر بستانکار باشد. مانده بدهکار نشان‌دهنده طلب از سیدگردان و مانده بستانکار نشان‌دهنده بدهی به سیدگردان است.

دستورالعمل حسابداری ثبت و گزارشگری، رویدادهای مالی سبد اختصاصی

کد گروه	عنوان گروه	کد حساب کل	عنوان حساب کل	کد حساب معین	عنوان حساب معین	
۲	بدهی‌ها	۲۱	حساب‌های پرداختی	۲۱۰۱	ذخیره کارمزد سیدگردان	
				۲۱۰۲	سود تضمین شده عاید نشده	
				۲۱۰۳	سایر حساب‌های پرداختی	
۳	خالص دارایی‌ها	۳۱	خالص دارایی‌ها	۳۱۰۱	خالص دارایی‌ها-آورده مشتری	
				۳۱۰۲	خالص دارایی‌ها-واریز جهت کارمزد	
				۳۱۰۳	خالص دارایی‌ها-برداشت مشتری	
				۳۱۰۴	خالص دارایی‌ها-حساب عملکرد	
۴	درآمد	۴۱	سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و حق تقدم	۴۱۰۱	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در سهام	
				۴۱۰۲	درآمد سود نقدی سهام	
				۴۱۰۳	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در حق تقدم سهام	
		۴۲	سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سپرده مدت‌دار و گواهی سپرده بانکی	۴۲۰۱	درآمد سود سپرده مدت‌دار بانکی	
				۴۲۰۲	درآمد سود گواهی سپرده بانکی	
				۴۲۰۳	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در گواهی سپرده بانکی	
		۴۳	سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار با درآمد ثابت	۴۳	۴۳۰۱	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت
					۴۳۰۲	درآمد سود اوراق مشارکت
					۴۳۰۳	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت رهنی
					۴۳۰۴	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق اجاره
۴۳۰۵	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق مرابحه					
۴۳۰۶	سود (زیان) حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق سلف					
۴۹	سایر درآمدها	۴۹	۴۹۰۱	درآمد مالی		
			۴۹۰۲	درآمد سود حسابجاری بانک سبد اختصاصی		
۵	هزینه	۵۱	هزینه معاملات	۵۱۰۱	هزینه فروش و مالیات سهام	
				۵۱۰۲	هزینه فروش و مالیات حق تقدم سهام	
				۵۱۰۳	هزینه فروش و مالیات اوراق مشارکت	
				۵۱۰۴	هزینه فروش و مالیات اوراق مشارکت رهنی	
				۵۱۰۵	هزینه فروش و مالیات اوراق اجاره	
				۵۱۰۶	هزینه فروش و مالیات اوراق مرابحه	
				۵۱۰۷	هزینه فروش و مالیات اوراق سلف	
		۵۲	هزینه کارمزد	۵۲۰۱	هزینه کارمزد سیدگردان	

نکته: هر سبد برای خود یک شخصیت حسابداری مستقل دارد. این کدینگ به عنوان نمونه برای سبد اختصاصی ۱۲۳ ارائه شده است. سرفصل‌های ارائه شده، شامل همه سرفصل‌های ممکن کل و معین نمی‌باشند.